संगठित अपराध सम्बन्धी कानूनको विशिष्टीकरण सम्बन्धी प्रशिक्षणको पाठ्यक्रम

सरकारी वकीलहरूको विशिष्टीकरणका लागि तयार पारिएको

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

पाठ्यक्रम मस्यौदा समिति

अनुगमनकर्ता

नायब महान्यायाधिवक्ता श्री बद्री प्रसाद गौतम

विज्ञ

प्रा.डा. श्री रजितभक्त प्रधानाङ्ग

संयोजक

सहन्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद पौडेल

सदस्य

सहन्यायाधिवक्ता श्री लोकराज पराजुली

सदस्य

वरिष्ठ प्रहरी उपरीक्षक श्री निरज शाही, प्रतिनिधि, प्रहरी प्रधान कार्यालय

सदस्य

उपन्यायाधिवक्ता श्री हरिप्रसाद रेग्मी

सदस्य

उपन्यायाधिवक्ता श्री यदुनाथ शर्मा

सदस्य

उपन्यायाधिवक्ता श्री सोमकान्त भण्डारी

सचिव

शाखा अधिकृत श्री नुमराज खनाल

विषय-सूची

सत्र	शीर्षक	पृष्ठ
पाठ्यक्रमको उद्देश्य		१
सत्र १:	अपराध र अपराधको सहभागिताको अवधारणा र संगठित अपराधको विधिशास्त्रीय धारणा	२
सत्र २:	संगठित अपराध र यसका विशेषताहरू	३
सत्र ३:	संगठित अपराध सम्बन्धी अवधारणाको विकासक्रम र हालको अवस्था	४
सत्र ४:	परम्परागत अपराध, समूहद्वारा गरिने अपराध र संगठित अपराध बीचका समानता र भिन्नता	५
सत्र ५:	संगठित अपराधको स्वरूप : स्थानीय, अन्तरदेशीय, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय	७
सत्र ६:	संगठित अपराध विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास र संयुक्त राष्ट्रसंघीय पद्धतिमा यस सम्बन्धी दृष्टिकोण	८
सत्र ७:	संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिले गरेका मूलभूत व्यवस्थाहरू र यसको प्रयोगको अवस्था	९
सत्र ८:	संगठित अपराध विरुद्धका क्षेत्रीय प्रयत्नहरू	१०
सत्र ९:	अन्तरदेशीय संगठित अपराध र सुपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायता सम्बन्धी सन्धि सम्झौताहरू -१	११
सत्र १०:	अन्तरदेशीय संगठित अपराध र सुपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायता सम्बन्धी सन्धि सम्झौताहरू -२	१२
सत्र ११:	संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धि र नेपाल कानून : तुलनात्मक अध्ययन	१४
सत्र १२:	नेपालको कानूनमा संगठित अपराधलाई हेर्ने दृष्टिकोण र हालको प्रयोगको अवस्था	१५
सत्र १३:	संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० का विशेषता र मूलभूत प्रावधानहरू	१६
सत्र १४:	नेपालमा संगठित आपराधिक समूहले प्रयोग गर्ने प्रविधि र त्यसको प्रभाव	१८
सत्र १५:	संगठित रूपमा गरिने लागू औषध सम्बन्धी अपराध र नेपाल कानून	१९
सत्र १६:	संगठित रूपमा गरिने मानव बेचविखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी अपराध र नेपाल कानून	२१
सत्र १७:	संगठित आपराधिक समूहको विद्युतीय अपराधमा संलग्नता र विकसित प्रविधिको अपराधमा प्रयोग	२३
सत्र १८:	भ्रष्टाचार अपराधमा संगठित अपराध समूहको संलग्नता : एक छलफल	२५
सत्र १९:	संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धीकरण	२६
सत्र २०:	आतंकवाद र हातहतियारको ओसारपसार : संगठित अपराधशास्त्रीय बिबेचना	२७
सत्र २१:	वन्यजन्तु सम्बन्धी अपराध र संगठित अपराध समूहद्वारा यसको प्रयोग	२९
सत्र २२:	बहुमूल्य वस्तुको चोरी पैठारी र चोरी निकासीमा संगठित अपराधको प्रभाव	३०
सत्र २३:	राजश्व छली, बैंकिङ कसूर र वित्तीय संस्थाहरूमा संगठित अपराधको प्रभाव	३१
सत्र २४:	नेपालमा संगठित अपराध : अनुसन्धान र अभियोजनको अभ्यास	३२

सत्र २५:	संगठित अपराधको अनुसन्धान पद्धति र यसका लागि अवश्यक पर्ने सीप तथा स्रोत साधन	३३
सत्र २६:	संगठित अपराध अनुसन्धान पद्धतिको स्थलगत अध्ययन -१	३४
सत्र २७:	संगठित अपराध अनुसन्धान पद्धतिको स्थलगत अध्ययन -२	३५
सत्र २८:	स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन प्रस्तुति र छलफल	३६
सत्र २९:	संगठित अपराधको अभियोजनमा सरकारी वकीलका चुनौतीहरू र समाधानका उपायहरू	३७
सत्र ३०:	संगठित अपराधका पीडित तथा साक्षीहरूको संरक्षणका चुनौतीहरू र समाधानका उपायहरू	३८
सत्र ३१:	अध्ययन प्रतिवेदन प्रस्तुति र समूह छलफल -१	३९
सत्र ३२:	अध्ययन प्रतिवेदन प्रस्तुति र समूह छलफल -२	४०

पाठ्यक्रमको उद्देश्यः

- अपराधका अवधारणागत कुराहरूको विशेष ज्ञान उपलब्ध गराउने र संगठित अपराधका आवश्यक तत्व एवम् स्वरूपका बारेमा जानकारी दिलाउने ।
- संगठित रूपमा गरिने अपराधका विशेषताहरूका विषयमा जानकारी दिलाउने ।
- संगठित अपराध र अन्य अपराध गर्दाको शैली, संलग्नता, उद्देश्य र प्रभावका विषयमा विशेष जानकारी दिने ।
- संगठित अपराधसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनका विषयमा विशेष ज्ञान दिलाउने ।
- संगठित अपराध निवारणका लागि अन्य देशमा गरिएका कानूनी र संरचनात्मक व्यवस्थाका बारेमा जानकारी दिलाउने ।
- संगठित अपराध निवारण ऐनका कानूनी व्यवस्था र यसले अनुसन्धान, अभियोजन र न्यायिक कार्यमा गरेका विशेष व्यवस्थाहरूका बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने ।
- संगठित अपराध सम्बन्धी अनुसन्धान, अभियोजन, बहस पैरवी लगायतका काम कारबाहीहरू प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गर्न सक्ने विशिष्टिकृत जनशक्ति तयार गर्ने ।

सत्र १ः
अपराध र अपराधको सहभागिताको अवधारणा र संगठित अपराधको विधिशास्त्रीय धारणा

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः अपराधको अवधारणागत पक्ष र संगठित अपराधको विधिशास्त्रीय मान्यताका बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- अपराधका अवश्यकीय तत्वहरू
- आपराधिक कार्य र यसका आवश्यकीय तत्वहरू
- आपराधिक मनशाय र यसका प्रकारहरू
- अपराधमा सहभागिता र यिनिहरूबीचका अन्तरहरूः एकल सहभागिता, समूहगत सहभागिता र संगठित सहभागिता
- अपराधका तत्वका आधारमा संगठित अपराधको स्थान तथा यसको प्रकृति
- अपराध र अपराधका आवश्यकीय तत्वका बारेमा सर्वोच्च अदालतको दृष्टिकोण

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले अपराधका आवश्यकीय तत्व र विशेष गरी संगठित अपराधका तत्वका बारेमा विधिशास्त्रीय ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- प्रा. डा. रजितभक्त प्राधानाङ्ग समेत, (२०७३), फौजदारी कानूनको परिचय, काठमाडौं (तेस्रो संस्करण), लुम्बिनी प्रकाशन ।
- आधुनिक फौजदारी विधिशास्त्रमा आपराधिक दायित्व, अपराधमा सहभागिता र अपूर्ण अपराधः एक छलफल, सर्वोच्च वार जर्नल, वर्ष ५, अंक ५, (२०६८), पृष्ठ १-२६ ।
- प्रस्तावित अपराध संहितामा आपराधिक मनसाय ः एक विश्लेषणात्मक टिप्पणी, सर्वोच्च वार जर्नल, वर्ष ६, अंक ६, (२०६९), पृष्ठ १-४० ।
- Siezal, Dina, Henk Vande Bunt and Damian Zaitch (eds.), (2003), Global Organized Crime: Trends and Development, (Dordrech, The Netharlands: Kluwar Academic Publications).
- Adamoli Sabrina at. al., (1998), Organized Crime Around the World (Helsinki: HEUNI).
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र २ः
संगठित अपराध र यसका विशेषताहरू

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः

- संगठित अपराधको अवधारणाका बारेमा ज्ञान दिलाउने,
- संगठित अपराधका विशेषता बारेमा ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराधको परिभाषा
- संगठित अपराधको विशेषता
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० को सन्दर्भमा यो अपराधको विषेशता

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराधको परिभाषा र विशेषताका बारेमा जानकार हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- The UN Convention Against Transnational Organized Crimes, 2000
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- संगठित अपराधः एक परिचय (स्रोत सामग्री), राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल (२६०८)
- Prof. Dr. Rajit Bhakta Pradhanga and Balram Raut (2011), Nepalese Experience of Organized Crime: An Apprisal, Nepal Law Review (2011), Volume 21, pp 7-37.
- United Nations Center for International Crime Presentation Forum on Crime and Society, Volume 1, Number 2, December 2001
- Siezal, Dina, Henk Vande Bunt and Damian Zaitch (eds.), (2003), Global Organized Crime: Trends and Development, (Dordrech, The Netharlands: Kluwar Academic Publications).
- Adamoli Sabrina at. al., (1998), Organized Crime Around the World (Helsinki: HEUNI).
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र ३ः
संगठित अपराध सम्बन्धी अवधारणाको विकासक्रम र हालको अवस्था

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः

- संगठित अपराधको अवधारणाको विकासका बारेमा ज्ञान दिलाउने,
- संगठित अपराधको हालको अवस्था बारेमा ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराधको अवधारणाको विकासक्रम
- संगठित अपराधका मोडलहरू
- हाल विश्वमा हुने गरेका संगठित अपराध अन्तर्गतका मुख्य अपराधहरू
- नेपालमा यो अपराधको अवधारणागत विकासक्रम र हालको अवस्था

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराधको अवधारणाको विकासक्रम, यसका मोडलहरू र हालको अवस्था बारेमा जानकार हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- The UN Convention Against Transnational Organized Crimes, 2000
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- संगठित अपराधः एक परिचय (स्रोत सामग्री), राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल (२६०८)
- United Nations Center for International Crime Presentation Forum on Crime and Society, Volume 1, Number 2, December 2001
- Siezal, Dina, Henk Vande Bunt and Damian Zaitch (eds.), (2003), Global Organized Crime: Trends and Development, (Dordrech, The Netharlands: Kluwar Academic Publications).
- Adamoli Sabrina at. al., (1998), Organized Crime Around the World (Helsinki: HEUNI).
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र ४ः
परम्परागत अपराध, समूहद्वारा गरिने अपराध र संगठित अपराध बीचका समानता र भिन्नता

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः परम्परागत अपराध, समूहद्वारा गरिने अपराध र संगठित अपराधबीचको समानता र भिन्नताका बारेमा विधिशास्त्रीय एवंम् कानूनी ज्ञान उपलब्ध गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- परम्परागत अपराध, समूहद्धारा गरिने अपराध र संगठित अपराधको परिभाषा, आवश्यक तत्वहरू र आपराधिक चरण ।
- एकल संलग्नतामा हुने परम्परागत अपराध र समूहद्धारा गरिने परम्परागत अपराधको भिन्नता, आपराधिक चरण र अपराध गर्ने व्यक्तिले व्यहोर्नुपर्ने दायित्व ।
- एक व्यक्तिको संलग्नतामा हुने परम्परागत अपराध र समूहद्धारा गरिने परम्परागत अपराधको सम्बन्धमा वर्तमान कानूनी व्यवस्था तथा सो सम्बन्धमा भएको सर्वोच्च अदालतको दृष्टीकोण
- परम्परागत अपराध संगठित अपराध मानिने र नमानिने अवस्था ।
- समूहद्धारा गरिने अपराध संगठित अपराध मानिने र नमानिने अवस्था ।
- परम्परागत अपराध, समूहद्वारा गरिने अपराध र संगठित अपराध बिचको फरक तथा यसबिचको अन्तर सम्बन्ध ।
- आधुनिक संगठित अपराध र संगठित रुपमा गरिने परम्परागत अपराध बिचको भिन्नता ।
- संगठित रूपमा गरिएका अपराधका सम्बन्धमा सर्वेच्च अदालतको दृष्टीकोण ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले परम्परागत अपराध, समूहद्धारा गरिने अपराध र संगठित अपराध बीचको समानता र भिन्नताका बारेमा विधिशास्त्रिय एवं कानूनी ज्ञान हासिल गर्नुका साथै सर्वोच्च अदालतको दृष्टीकोणका बारेमा विशिष्टिकृत ज्ञान हासिल गर्नेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- नेपालको संविधान, २०७२
- मुलुकी ऐन, २०२०
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०

- प्रा. डा. रजितभक्त प्राधानाङ्ग (२०६८), आधुनिक फौजदारी विधिशास्त्रमा आपराधिक दायित्व, अपराधमा सहभागिता र अपूर्ण अपराधः एक छलफल, सर्वोच्च वार जर्नल, वर्ष ५, अंक ५, पृष्ठ १-२६ ।
- Siezal, Dina, Henk Vande Bunt and Damian Zaitch (eds.), (2003), Global Organized Crime: Trends and Development, (Dordrech, The Netharlands: Kluwar Academic Publications).
- Adamoli Sabrina at. al., (1998), Organized Crime Around the World (Helsinki: HEUNI).
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र ५ः
संगठित अपराधको स्वरूप : स्थानीय, अन्तरदेशीय, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराधको स्थानीय, अन्तरदेशीय, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय स्वरूपका बारेमा ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराधको अन्तर्राष्ट्रिय स्वरुप
- संगठित अपराधको क्षेत्रीय स्वरुप
- संगठित अपराधको अन्तरदेशीय स्वरुप
- संगठित अपराधको स्थानीय स्वरूप (विभिन्न देशको)
- नेपालको सन्दर्भमा यो अपराधको स्वरूरुप

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराधको अन्तर्राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, अन्तरदेशीय र विभिन्न देशको स्थानीय स्वरूप तथा नेपालमा यो अपराधको स्वरूपका बारेमा जानकार हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- The UN Convention Against Transnational Organized Crimes, 2000
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- संगठित अपराधः एक परिचय (स्रोत सामग्री), राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल (२६०८)
- United Nations Center for International Crime Presentation Forum on Crime and Society, Volume 1, Number 2, December 2001
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र ६:
संगठित अपराध विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास र संयुक्त राष्ट्रसंघीय पद्धतिमा यस सम्बन्धी दृष्टिकोण

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः

- संगठित अपराध विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासका बारेमा ज्ञान दिलाउने,
- संगठित अपराध सम्वन्धमा संयुक्त राष्ट्रसंघीय पद्धतिको दृष्टिकोण बारेमा ज्ञान दिलाउने

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराधसँग सम्वन्धित अन्तर्राष्ट्रिय अनुवन्ध तथा सन्धिहरू
- संयुक्त राष्ट्रसंघीय पद्धतिमा संगठित अपराध सम्बन्धी दृष्टिकोण
- उक्त अन्तरराष्ट्रिय प्रयास र संयुक्त राष्ट्रसंघीय पद्धतिको दृष्टिकोणका सन्दर्भमा नेपालको दायित्व

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध विरुद्धका अन्तर्राष्ट्रिय कानून, संयुक्त राष्ट्रसंघीय पद्धतिको दृष्टिकोण र नेपालको दायित्वका बारेमा जानकार हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- संगठित अपराध सम्वन्धी विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय कानूनहरू
- The UN Convention Against Transnational Organized Crimes, 2000
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- संगठित अपराधः एक परिचय (स्रोत सामग्री), राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल (२०६८)
- United Nations Center for International Crime Presentation Forum on Crime and Society, Volume 1, Number 2, December 2001

सत्र ७ः
संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिले गरेका मूलभूत व्यवस्थाहरू र यसको प्रयोगको अवस्था

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः

- संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिका मूलभूत प्रावधान बारेमा जानकार गराउने,
- उक्त महासन्धिको प्रयोगको अवस्था बारेमा जानकार गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिका मूलभूत प्रावधान
- सो महासन्धिको प्रयोगको अवस्था

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिका मूलभूत प्रावधान र सो महासन्धिको प्रयोगको अवस्था बारेमा जानकार हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- The UN Convention Against Transnational Organized Crimes, 2000
- संगठित अपराधः एक परिचय (स्रोत सामग्री), राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल (२६०८)
- United Nations Center for International Crime Presentation Forum on Crime and Society, Volume 1, Number 2, December 2001

सत्र ८ः
संगठित अपराध विरुद्धका क्षेत्रीय प्रयत्नहरू

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराध नियन्त्रणका लागि राष्ट्रहरू बीच विश्वका कुन कुन क्षेत्रमा के कस्ता अभ्यास र प्रयासहरू भएका छन् भन्ने बारेमा विशेष ज्ञान हासिल गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- विश्वका कुन कुन राष्ट्रहरूबीच संगठित अपराध निवारणका लागि क्षेत्रीय स्तरमा के कस्ता सन्धि, सम्झौता, घोषणपत्र, अभिसन्धि, आदि लागू भएका छन्
- क्षेत्रीय स्तरका राष्ट्रहरू बीचका विभिन्न संगठनहरूका बडापत्रमा वा समय समयका घोषणापत्रहरूमा संगठित अपराध निवारणका लागि के कस्ता प्रयास भएका छन्
- क्षेत्रीय स्तरमा संगठित राष्ट्रहरूले संगठित अपराध नियन्त्रणका लागि के कस्तो कानूनी र व्यावहारिक प्रवन्ध गरेका छन्
- दक्षिण एशियाली राष्ट्रहरूको क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC) को बडापत्रको उद्देश्य संगठित अपराध नियन्त्रणमा भएका प्रयास, घोषणापत्रहरू र यसको भूमिका ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराधमा विश्वका भिन्न भिन्न क्षेत्रमा रहेका राष्ट्रहरूले संगठित अपराध नियन्त्रणका लागि गरेका कानूनी र व्यावहारिक प्रयासहरूको बारेमा ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- क्षेत्रीय महासन्धिहरू कमनवेल्थ राष्ट्रहरू, एशिया-प्यासिफिक आर्थिक सहयोग संगठन (APEC), कमनवेल्थ राष्ट्रहरूको संगठन, यूरेपियन यूनियन, खाडी राष्ट्रहरूको संगठन, अफ्रिकन युनियनका क्षेत्रीय महासन्धिहरू,
- सार्क राष्ट्रहरू बीचका घोषणापत्रहरू
- यूरेपियन कमिसनबाट पारित प्रस्तावहरू
- SAARC Convention
- SAARC Convention against Ilicit Trafficking of Narcotic Drugs and Psychotropic Substances
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र ९ः

अन्तरदेशीय संगठित अपराध र सपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायता सम्बन्धी सन्धि सम्झैताहरू -१

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः अन्तरदेशीय संगठित अपराधको प्रभाव तथा अपराध नियन्त्रणमा पारस्पारिक कानूनी सहायता एवं सपुर्दगी सम्बन्धी विधिशास्त्रीय एवम् कानूनी र सन्धि सम्झौताका बारेमा ज्ञान उपलब्ध गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- अन्तरदेशीय संगठित अपराधको अर्थ र स्वरूप
- अन्तरदेशीय संगठित अपराधले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा पार्ने प्रभाव
- अन्तरदेशीय संगठित अपराध भित्र समेटिने कसूरहरू ।
- अन्तरदेशीय संगठित अपराध रोकथामका लागि भएका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासहरू र त्यसको वर्तमान स्थिति (अन्तरदेशीय संगठित अपराध विरुद्धको माहासन्धि २००० मा भएका प्रमुख विषेशता, आतंकवाद विरुद्धका माहासन्धिहरू, मानव बेचविखन तथा ओसारपसारका सम्बन्धमा भएका अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय सन्धिहरू)

सत्र १०:

अन्तरदेशीय संगठित अपराध र सपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायता सम्बन्धी सन्धि सम्झैताहरू -२

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः अन्तरदेशीय संगठित अपराधको प्रभाव तथा अपराध नियन्त्रणमा पारस्पारिक कानूनी सहायता एवं सपुर्दगी सम्बन्धी विधिशास्त्रीय एवम् कानूनी र सन्धि सम्झौताका बारेमा ज्ञान उपलब्ध गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- सपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायता सम्बन्धी अवधारण, विकास र यसको आवश्यकता ।
- सपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायता बीचको अन्तरसम्बन्ध ।
- सपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायताको क्षेत्र र सो सम्बन्धी कार्यविधि ।
- पारस्परिक कानूनी सहायता ऐन २०७० तथा सपुर्दगी ऐन २०७० र यसका मूलभूत विषेशताहरू ।
- सपुर्दगी र मानव अधिकारबीचको सम्बन्ध,
- सपुर्दगी र शरणार्थी
- सपुर्दगी गर वा मुद्दा चलाउको सिद्दान्त (Aut dedare, aut judicare Rule)
- नेपालमा सपुर्दगी तथा पारस्पारिक सहायता सम्बन्धी कानूनको प्रयोग ।
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७० अन्तर्गत र सपुर्दगी तथा पारस्पारिक कानूनी सहायता समबन्धी प्रावधान ।
- सन् १९५३ मा सम्पन्न नेपाल भारतबीच भएको सपुर्दगी सन्धिका विषेशता र संगठित अपराध नियन्त्रणमा यसको प्रभाव
- सपुर्दगी सम्बन्धमा भएका केही महत्वपूर्ण अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिहरू ।
- सपुर्दगी सम्बन्धी केही महत्वपूर्ण अन्तर्राष्ट्रिय मुद्दाहरू र सो सम्बन्धी फैसलाहरू ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले अन्तरदेशीय संगठित अपराधका बारेमा जानकारी तथा सो अपराध रोकथाममा पारस्पारिक कानूनी सहायता र सपुर्दगी सम्बन्ध विधिशास्त्रिय ज्ञान प्राप्त गर्नूका साथै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासका बारेमा जानकारी राख्नेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- नेपालको संविधान २०७२

- मुलुकी ऐन २०२०
- मुलुकी अपराध संहिता ऐन, २०७४
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७०
- संगठित अपराध सम्वन्धी कानूनको प्रभाव मूल्याङ्कन सम्वन्धी अनुसन्धान मूलक अध्ययन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय नेपाल अपराधशस्त्रीय अनुसन्धान केन्द्र, (२०७४)
- पारस्परिक कानूनी सहायता ऐन २०७०
- सपुर्दगी ऐन २०७०
- अन्तरदेशीय संगठित अपराध विरुद्धको माहासन्धि २०००

सत्र ११ः
संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धि र नेपाल कानून : तुलनात्मक अध्ययन

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराध विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिसँग नेपाल कानूनको तालमेल बारेमा जानकार गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० का मूख्य व्यवस्थाहरू
- ती व्यवस्थाको संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिसँग तुलना

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध निवारण सम्वन्धी नेपाल कानूनको संगठित अपराध विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिका प्रावधानसँगको तालमेल बारेमा जानकार हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- The UN Convention Against Transnational Organized Crimes, 2000
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- संगठित अपराधः एक परिचय (स्रोत सामग्री), राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल (२६०८)
- संगठित अपराध सम्वन्धी कानूनको प्रभाव मूल्याङ्कन सम्वन्धी अनुसन्धान मूलक अध्ययन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय नेपाल अपराधशस्त्रीय अनुसन्धान केन्द्र, (२०७४)
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र १२ः
नेपालको कानूनमा संगठित अपराधलाई हेर्ने दृष्टिकोण र हालको प्रयोगको अवस्था

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः नेपाल कानूनमा संगठित अपराधलाई हेर्ने दृष्टीकोण र हालको अवस्था सम्बन्धी विधिशास्त्रीय एवम् कानूनी ज्ञान उपलब्ध गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराधको रोकथाममा आकर्षित हुन सक्ने संवैधाधिक व्यावस्था । (मौलिक हक तथा राज्यका निति निर्देशक सिद्धान्तहरू जस्तै शोषण विरुद्दको हक, महिलाको हक, बालवालिका सम्बन्धी हक आदि)
- संगठित अपराध रोकथाममा भएका नीतिगत व्यवस्थाहरू । (राष्ट्रिय समन्वय समिति, राष्ट्रिय कार्यदल, गाँउ तथा नगरस्तरीय कार्यदलहरू, विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरूको भूमिका)
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७० बाहेक अन्य कानूनले संगठित अपराधका सम्बन्धमा गरेका व्यवस्थाहरू (लागु औषध, मानव बेचविखन तथा ओसार पसार, सम्पत्ति शुद्धीकरण, अपहरण, भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी कानून आदी) ।
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७० को अन्य कानूनसँगको अन्तरसम्बन्ध ।
- संगठित अपराधका सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतको दृष्टीकोण ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले नेपाल कानूनमा संगठित अपराधलाई हेर्ने दृष्टीकोण र हालको अवस्थाका बारेमा जानकारी प्राप्त गर्नूका साथै सो सम्बन्धि राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास र नेपालको सार्वोच्च अदालतको दृष्टिकोणका बारेमा जानकारी ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- नेपालको संविधान २०७२
- मुलुकी ऐन २०२०
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७०
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४
- लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन २०३३
- मानव बेचविखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण ऐन २०६४
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण पत्रिका अंक १ बर्ष १, २०६९ नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय सम्पत्ति शुद्धीकरण विभाग ।

सत्र १३ः
संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० का विशेषता र मूलभूत प्रावधानहरू

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० का विशेषता र मूलभूत प्रावधानहरू कानूनी ज्ञान उपलब्ध गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० को पृष्ठभूमि ।
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० को मूलभूत उद्देश्य ।
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० का मुख्य विषेशताहरू ।
    - वहिरक्षेत्रीय अधिकार ।
    - अपराधको तयारीलाई समेत कसूर मानिएको ।
    - अन्य ऐनसँगको अन्तरसम्बन्ध (जस्तै संगठित रूपमा अन्य ऐन अनुसारको कसूर)
    - निषेधित कार्य र सजाय सम्बन्धी स्पष्ट व्यावस्था ।
    - कठोर सजाय ।
    - क्षेतिपूर्तिको व्यवस्था ।
    - विषेश अनुसन्धान टोली गठन हुन सक्ने ।
    - विषेश अनुसन्धान पद्धति अपनाउन सकिने ।
    - लामो समय हिरासतमा राख्न सकिने (६० दिनसम्म)
    - सम्पत्ति रोक्का राख्न सकिने ।
    - राहदानी रोक्का राख्न सकिने ।
    - सञ्चार माध्यम निष्क्रिय गर्न सकिने ।
    - सजायको मागदावीमा छुट दिन सकिने ।
    - थप अभियोग लगाउन सकिने ।
    - श्रव्यदृश्य सम्वाद तथा डोरमार्फत बुझ्न सकिने ।
    - विदेशी मुलुकको अदालत वा सो मुलुकको आधिकारिक निकायबाट संकलन गरिएको प्रमाण ग्रहण गर्न सकिने ।
    - साक्षी संरक्षण सम्बन्धी विशेष व्यवस्था ।
    - हदम्यादको सिमा नभएको ।
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० मूलभूत प्रावधानहरू

- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० द्वारा अपराध मानिने गम्भीर कसूरहरू
- आपराधिक समूह स्थापना गर्न नहुने ।
- न्यायिक कारवाहीमा अवरोध गर्न नहुने ।
- विध्वंसात्मक कार्य गर्न नहुने ।
- आपराधिक लाभ (एक्टर्सन) लिन नहुने ।
- क्षेतिपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था ।
- अनुसन्धान तथा अभियोजन सम्बन्धी व्यवस्था ।
- सञ्चार अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था ।
- प्रमाण सम्बन्धी विशेष व्यवस्थाहरू ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७० का विशेषता र मूलभूत प्रावधानहरूका बारेमा कानूनी ज्ञान उपलब्ध हुनुका साथै सो सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास र सर्वोच्च अदालतको दृष्टिकोणका बारेमा जानकारी प्राप्त गर्का हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- नेपालको संविधान २०७२
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७०
- फौजदारी कसुर सम्वन्धी प्रचलित कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक अपराध संहिता, २०६७, दफाबार व्याख्यात्मक टिप्पणी, ललितपुरः राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, २०७०

सत्र १४:
नेपालमा संगठित आपराधिक समूहले प्रयोग गर्ने प्रविधि र त्यसको प्रभाव

सत्रको उद्देश्य: संगठित आपराधिक समूहले नेपालमा प्रयोग गर्ने प्रविधि यसको प्रभाव र संगठित आपराधिक समूहको नेपालमा कसूर प्रकृति बारेमा ज्ञान हासिल गराउने ।

सञ्चालन विधि: सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्री: पावरप्वाइन्ट, बोर्ड मार्कर, ह्वाइट बोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नु पर्ने कुराहरू:

- संगठित आपराधिक समूहले अपराधमा प्रयोग गर्ने विकसित प्रविधिहरूको पहिचान ।
- संगठित आपराधिक समूहको पद सोपान र सूचना तथा सञ्चारको माध्यमको जानकारी दिने
- संगठित आपराधिक समूहको पदसोपान अनुसार आदेश र अनुशासन कायम राख्न सूचना तथा सञ्चारको भूमिका
- संगठित अपराध निवारण ऐनले व्यवस्था गरेका सूचना इन्टरसेप्सन गर्ने व्यवस्थाको कानून कार्यान्वयनका चुनौतिहरू
- संगठित आपराधिक समूहले प्रविधिको गलत प्रयोग गर्ने Modus Operandi.
- आपराधिक समूहका क्रियाकलापको सुक्ष्म अध्ययन विश्लेषणमा सूचना प्रविधि पहिचान र परिचालनमा चुनौतिहरू

अपेक्षित उपलब्धी: सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित आपराधिक समूहले नेपालमा प्रयोग गर्ने प्रविधि र यसको प्रभाव एवं कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने विषयमा ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्री:

- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- विद्युतीय कारोवार ऐन, २०६३
- राजश्व चुहावट अनुसन्धान तथा सजाय ऐन, २०५२
- राषट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन २०७३
- भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८

सत्र १५ः
संगठित रूपमा गरिने लागू औषध सम्बन्धी अपराध र नेपाल कानून

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः लागू औषध सम्वन्धी कसूरमा संगठित आपराधिक समूहको सम्लग्नताका विषय र प्रचलित नेपाल कानूनले नियन्त्रणका लागि गरेका प्रवन्धहरूका बारेमा विशेष ज्ञान हासिल गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- लागू औषधको अवैध कारोवार तथा दुर्व्यसन नियन्त्रणका लागि गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी प्रवन्धहरू
- २०३३ साल अगाडि नेपालमा लागू औषध नियन्त्रण र निवारणका लागि गरिएका कानूनी प्रवन्धहरू
- लागू औषाध मुद्दामा लागं औषाध निसयन्त्रण व्युरोको भूमिका
- लागू औषधको कारोवारमा संगठित आपराधिक समूहको नेपालमा प्रभाव
- लागू औषध कारोवार तथा दुर्व्यसन सम्वन्धी कसूरमा संगठित आपराधिक समूहको प्रभाव र यसको प्रकृति
- लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ र औषधी ऐन, २०३५ ले संगठित अपराध नियन्त्रणका लागि गरेका कानूनी प्रवन्धहरू
- संगठित प्रकृतिको लागू औषाध सम्बन्धी अपराधमा सर्वोच्च अदालतको दृष्टिकोण

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित रूपमा गरिने लागू औषध सम्बन्धी अपराध नियन्त्रणका लागि भएका अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी प्रवन्धहरू, प्रचलित नेपाल कानून र व्यावहारिक प्रयासहरूको बारेमा ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- लागू औषध सम्वन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय एकल महासन्धि, १९६१
- मनोद्विपक पदार्थहरू सम्वन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धि, १९७१
- लागू औषध सम्वन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय एकल महासन्धि, १९६१ को संशोधन प्रोटोकल, १९७२
- लागू औषध तथा मनोद्विपक पदार्थहरूको गैरकानूनी कारोवार एवम् ओसारपसार विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धि, १९८८

- अन्तर्राष्ट्रिय लागू औषध नियन्त्रण बोर्ड (INCB)
- मादक पदार्थ नियन्त्रण तथा सजाय ऐन, २०३२
- लागू औषध (नियन्त्रण तथा सजाय) ऐन, २०३३
- औषधी ऐन, २०३५
- Prof. Dr. Rajit Bhakta Pradhananga and Narayan Prasad Paudel (2012), Nepal Law Review, 2012, Vol 23, Page 7-22.
- ने का प २०७१, अंक ५, नि नं ९१६४, पृष्ठ ६८४, नेपाल सरकार विरुद्ध राजु लामा भएको लागू औषध मुद्दामा प्रतिपादित नजिर सिद्धान्त

सत्र १६ः
संगठित रूपमा गरिने मानव वेचविखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी अपराध र नेपाल कानून

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी कसूरमा संगठित आपराधिक समूहको सम्लग्नताका विषय र प्रचलित नेपाल कानूनले नियन्त्रणका लागि गरेका प्रवन्धहरूका बारेमा विशेष ज्ञान हासिल गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित रूपमा गरिने मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी अपराधको प्रकृति र स्वरूप
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण र निवारणका लागि गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी प्रवन्धहरू
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार कसूर नियन्त्रणका लागि नेपालमा विगत देखि गरिएका घोषणा र कानूनी प्रवन्धहरू
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार कसूरमा संगठित आपराधिक समूहको नेपालमा प्रभाव
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार कसूरमा संगठित आपराधिक समूहको कसूर प्रकृति
- संगठित रूपमा गरिने मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रणका लागि गरिएका कानूनी प्रवन्धहरू
- संगठित प्रकृतिको मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी मुद्दामा सर्वोच्च अदालतको धारणा

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्वन्धी अपराध नियन्त्रणका लागि अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी प्रवन्धहरू र प्रचलित नेपाल कानून र व्यावहारिक प्रयासहरूको बारेमा ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- दासत्व विरुद्धको महासन्धि, १९२६ मा संगठित अपराध नियन्त्रणका व्यवस्थाहरू
- अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धि, १९३० मा संगठित अपराध नियन्त्रणका व्यवस्थाहरू

- मानव बेचबिखन तथा वेश्यावृत्तिमा लगाई शोषण गर्ने कार्यको निवारण विषयक संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धि, १९४९ मा संगठित अपराध नियन्त्रणका व्यवस्थाहरू
- शरणार्थीहरूको अवस्था र मानव बेचबिखन, १९६७ को संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रोटोकल मा संगठित अपराध नियन्त्रणका व्यवस्थाहरू
- पालेर्मो (मानव खासगरी महिला तथा बालबालिकालाई ओसारपसार तथा बेचबिखन निवारण र नियन्त्रण) महासन्धि, २०००मा संगठित अपराध नियन्त्रणका व्यवस्थाहरू
- मानव बेचबिखन विरुद्ध जुध्न विश्व व्यापी सक्रियता विषयक संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रयास, २००७ (UN.GIFT) मा संगठित अपराध नियन्त्रणका व्यवस्थाहरू
- संगठित तवरले जीउ मास्ने बेच्ने कसूर नियन्त्रण गर्न साविकदेखि जारी गरिएका सनद सवाल, घोषणाहरू
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४
- महेश शर्मा पौडेल र हरीप्रसाद जोशी (२०७१), मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी अपराध, महिला तथा बालबालिका विरुद्ध हुने अपराध नियन्त्रण, स्रोत सामग्री, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय
- ने का प २०७२, अंक १, नि नं ९३३३ नेपाल सरकार विरुद्ध गोमादेवि पाँचकोटी भएको मानव बेचबिखन मुद्दामा प्रतिपादित नजिर सिद्धान्त
- ने का प २०७३, अंक ९, पृष्ठ १७१९, नि नं ९६७७, नेपाल सरकार विरुद्ध सोमबहादुर तामाङ मानव बेचबिखन मुद्दामा प्रतिपादित नजिर सिद्धान्त

सत्र १७:
संगठित आपराधिक समूहको विद्युतीय अपराधमा संलग्नता र विकसित प्रविधिको अपराधमा प्रयोग

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित आपराधिक समूहले विद्युतीय माध्यमबाट गर्ने कसूरको प्रकृति र संगठित आपराधिक समूहले अपराध गर्न विकसित प्रविधिको दुरुपयोगको स्थितिका बारेमा ज्ञान हासिल गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित आपराधिक समूहले आफ्ना उद्देश्य पूरा गर्न विद्युतीय माध्यमहरूलाई के कसरी दुरुपयोग गर्ने गर्छन्
- संगठित आपराधिक समूहले आफ्ना उद्देश्य पूरा गर्न के कुन प्रकारका विद्युतीय माध्यम र साधनहरू उपयोग गर्छन्
- संगठित आपराधिक समूहले विद्युतीय अपराधको आडमा सञ्जालको विस्तार, सञ्जालका सदस्यको नियमन र नियन्त्रण ।
- संगठित अपराध विस्तारमा विद्युतीय सूचना प्रविधिको दुरुपषोग नियन्त्रण सम्वन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रस्ताव, १९९०
- संगठित अपराध नियन्त्रणका लागि युरोपियन युनियन, अमेरिकन प्रयास र अभ्यासहरू
- एशिया-प्यासिफिक आर्थिक सहयोग संगठन, कमनवेल्थ राष्ट्रहरूको संगठन, खाडी राष्ट्रहरूको संगठन, अफ्रिकन युनियनका क्षत्रीय महासन्धिहरूमा संगठित अपराध नियन्त्रणमा विद्युतीय कारोवार सम्वन्धी कानूनी प्रवन्ध ।
- विद्युतीय अपराधको परिवर्तित स्वरुप र संगठित अपराध सञ्जाल विस्तारमा यसको प्रयोग
- संगठित अपराध नियन्त्रणमा विद्युतीय कारोवार ऐन, २०६३ को कार्यान्वयनको अवस्था

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध नियन्त्रणमा विद्युतीय कारोवार सम्वन्धी क्षेत्रीय महासन्धिहरूको कानूनी प्रवन्ध र नेपालको विद्युतीय कारोवार ऐन बारेमा ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- संगठित आपराधिक समूहको विद्युतीय अपराध उपयोग र नियन्त्रणमा बुढापेष्ट महासन्धि, २००१

- क्षेत्रीय महासन्धिहरू कमनवेल्थ राष्ट्रहरू, एशिया-प्यासिफिक आर्थिक सहयोग संगठन (APEC), कमनवेल्थ राष्ट्रहरूको संगठन, खाडी राष्ट्रहरूको संगठन, अफ्रिकन युनियनका विद्युतीय कारोवार सम्बन्धी क्षेत्रीय महासन्धिहरू,
- कम्प्यूटर अपराध, इन्टरनेट अपराध, सूचना अपराध, सञ्चार अपराध र तिसँग सम्बद्ध प्रविधिहरूको अपराध विषयक अध्ययन सामग्रीहरू
- साइवर स्पेस अपराध सम्बन्धी अमेरिकन मोडेल कानून
- संयुक्त राष्ट्रसंघ, अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक सहयोग तथा विकास संगठन, जि ८ समूहका पारित प्रस्तावहरू
- विद्युतीय कारोवार सम्वन्धी ऐन, २०६३

सत्र १८ः
भ्रष्टाचार अपराधमा संगठित अपराध समूहको संलग्नता : एक छलफल

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः भ्रष्टाचार अपराधमा संगठित अपराधको समूहको संलग्नता सम्बन्धी कानूनी ज्ञान तथा सो सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता र प्रयासका बारेमा जानकारी उपलब्ध गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- भ्रष्टाचार र संगठित अपराधको परिभाषा, उद्देश्य र आवश्यक तत्वहरू ।
- भ्रष्टाचार र संगठित अपराधबीचको सम्बन्ध ।
- भ्रष्टाचार वा सम्पत्ति शुद्धीकरण वा आतंककारी क्रियकलापमा संगठित अपराधबाट प्राप्त रकमको वित्तीय लगानी हुने अवस्था ।
- भ्रष्टाचार र आपराधिक बजार (लगानी गर्न मिल्ने जग्गा व्यावसाय, शेयर आदिमा) ।
- कालोबजार, सिण्डीकेट, जम्माखोरी आदीमा संगठित संलग्नता ।
- भ्रष्टाचार वा आपराधिक क्रियाकलापबाट आर्जित सम्पत्तिको वैध लगानी गर्ने तरिका र त्यसको पहिचान हुन नसकेको अवस्था ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले भ्रष्टाचार अपराधमा संगठित अपराध समूहको संलग्नता सम्बन्धी कानूनी ज्ञान तथा सो सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता र प्रयासका बारेमा जानकारी उपलब्ध हुनुका साथै सर्वोच्च अदालतको दृष्टीकोणका बारेमा जानकारी भएको हुनेछ ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- नेपालको संविधान २०७२
- भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५९
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७०
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण पत्रिका अंक १ बर्ष १ २०६९ नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय सम्पत्ति शुद्धीकरण विभाग
- अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोगबाट प्रकाशित वार्षिक स्मारिकाहरू
- प्रा. डा. रजितभक्त प्राधानाङ्ग समेत (२०६७), भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धी रणनीतिको निर्माण तथा कार्यान्वयन पक्षमा देखिएका समस्याहरूः एक बिबेचना, कानून, पूर्णाङ्क ६४, पृष्ठ ३-१७ ।
- Prof. Dr. Rajit Bhakta Pradhananga and Balram P. Raut (2008), Corruption: Concept, Theory and Judicial Practices in Nepal, Nepal Bar Council Law Journal, pp. 36-64.

सत्र १९:
संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धीकरण

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कानूनी ज्ञान तथा सो सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता र प्रयासका बारेमा जानकारी उपलब्ध गराउने तथा सर्वोच्च अदालतको दृष्टीकोका बारेमा समेत जानकारी गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- समान्य परिभाषा तथा अर्थ ।
- संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धीकरण बीचको अन्तरसम्बन्ध ।
- संम्पत्ति शुद्धीकरण गर्ने तरिका ।
- सम्पत्ति शुद्धीकरणका क्षेत्र
- सम्पत्ति शुद्धीकरणबाट राष्ट्रिय अर्थ व्यवस्थामा पर्ने असर ।
- सम्पत्ति शुद्धीकरणको रोकथामका क्षेत्रमा भएका राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासहरू
- संगठित अपराध निवारण ऐन २०७० र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ का मूलभुत विशेषताहरू ।
- सम्पत्ति शुद्धीकरणको सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतको दृष्टिकोण ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कानूनी ज्ञान तथा सो सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता र प्रयासका बारेमा जानकारी उपलब्ध हुनुका साथै सर्वोच्च अदालतको दृष्टीकोका बारेमा समेत जानकारी हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- नेपालको संविधान २०७२
- मुलुकी ऐन, २०२०
- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४
- पारस्परिक कानूनी सहायता ऐन, २०७०
- सपुर्दगी ऐन, २०७०
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण पत्रिका अंक १, बर्ष १, २०६९ नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय सम्पत्ति शुद्धीकरण विभाग ।

सत्र २०:
आतंकवाद र हातहतियारको ओसारपसार : संगठित अपराधशास्त्रीय बिबेचना

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः आतंकवाद र हातहतियारको ओसारपसार सम्बन्धी अपराधका विविध पक्षको बारेमा जानकारी गराउने र यससँग संगठित अपराध समूहको सम्बन्ध र आकर्षणको बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- आतंकवादको प्रकृति
- आतंकवादको उद्देश्य
- आतंकवादका स्वरुपहरू
- आतंकवादका कारणहरू
- आतंकवादमा हातहतियारको प्रयोग
- आतंकवाद विरोधी अन्तर्राष्ट्रिय व्यवस्थाहरू
- आतंकवाद र संगठित अपराधको सम्बन्ध
- आतंकवादी समूहलाई हातहतियार बेचबिखन गर्ने तौरतरिका
- नेपालमा आतंकवाद नियन्त्रणका लागि भएका व्यवस्था तथा प्रयास

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले समग्रमा आतंकवाद र हातहतियारको ओसारपसार सम्बन्धी अपराध र यीनको संगठित अपराधमा सम्बन्धका बारेमा अवधारणागत र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासका बारेमा ज्ञान हासिल गर्नेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- अन्तरदेशीय संगठित अपराध सम्बन्धी संयुक्त राष्टसंघीय महासन्धि, २०००
- विमानस्थल, विमान, सामूहिक यातायातलाई कब्जामा लिने तथा बन्धक लिने विरुद्धको महासन्धि, १९७९,
- आतंकवादी बम प्रहार रोक्नका लागि अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि, १९९७,
- आतंकवादको दमनसम्बन्धी सार्क क्षेत्रीय महासन्धि, १९८७,
- अन्तरदेशीय संगठित अपराध विरुद्धको राष्ट्रसंघीय महासन्धि, २०००,
- वायुयानभित्र भएका कसूर तथा अन्य केही कार्य सम्बन्धी टोकियो महासन्धि, १९६३,

- वायुयानको गैरकानूनी कब्जाको दमनसम्बन्धी हेग महासन्धि, १९७०,
- कूटनैतिक प्रतिनिधि लगायत अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा संरक्षित व्यक्तिहरू विरुद्धको अपराध निवारण तथा सजाय सम्बन्धी महासन्धि, १९७३,
- शरीर बन्धक लिने विरुद्धको महासन्धि, १९७९
- Terrorist and Disruptive Activities (Prevention) Act, 1985, India
- Terrorism Act, 2000, England
- सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४
- राज्यको विरुद्धको अपराध र सजायँ ऐन, २०४६,
- सार्वजनिक सुरक्षा ऐन, २०४६

सत्र २१ः
वन्यजन्तु सम्बन्धी अपराध र संगठित अपराध समूहद्वारा यसको प्रयोग

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः वन्यजन्तु अपराध र संगठित अपराधको सम्बन्धका बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संरक्षित वन्य जन्तुको रुपमा सूचीकृत वन्यजन्तुहरू
- संरक्षित गर्नु पर्नाको कारण
- वन्यजन्तु अपराध हुनको कारण
- वन्यजन्तु अपराधका क्षेत्रहरू
- वन्यजन्तु सम्बन्धी अपराधका प्रकृतिहरू
- वन्यजन्तु अपराधमा संगठित समूहको संलग्नता
- वन्यजन्तुको ओसारपसार
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाहरू
- वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी मुद्दामा सर्वोच्च अदालतको दृष्टिकोण

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले समग्रमा वन्यजन्तु सम्बन्धी अपराध र संगठित अपराधमा सम्बन्धका बारेमा विधिशास्त्रीय ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ अन्तर्गतका कसूर सम्बन्धी मुद्दामा भएका फैसलाहरूको कार्यान्वयनको स्थिति सम्बन्धमा मिति २०७१।०७।२७ को अध्ययन प्रतिवेदन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय
- सरकारी वकीलहरूको प्रथम राष्ट्रिय सम्मेलन विशेषांक, २०७३, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३
- ने का प २०६९ अंक ३, नि नं ८७८४, सूर्यबहादुर पुन विरुद्ध नेपाल सरकार भएको गैडा मारी खाग बिक्रि मुद्दामा प्रतिपादित नजिर सिद्धान्त

सत्र २२ः
बहुमूल्य वस्तुको चोरी पैठारी र चोरी निकासीमा संगठित अपराधको प्रभाव

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः बहुमूल्य बस्तुहरूको चोरी पैठारी र चोरी निकासी एवं कारोवारमा संगठित आपराधिक समूहको कसूर प्रकृति बारेमा ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- संगठित आपराधिक समूहले आफ्ना उद्देश्य पूरा गर्न सुनको अवैध कारोवार, गैंडाको खाग लगायतका अखोटोपहार, यार्सागुम्वा लगायतका जडीबुटीको अवैध संकलन, चोरी निकासी, लगायतका कारोवारका प्रकृतिहरू
- संगठित आपराधिक समूहको प्राचिन तथा पुरातात्विक चिज बस्तुको चोरी निकासीका कसूर प्रकृतिमा संलग्नता
- संगठित आपराधिक समूहको बहुमूल्य वस्तु चोरी पैठारी र हुण्डी कारोवार कसूरमा प्रभाव
- संगठित आपराधिक समूहको बहुमूल्य बस्तु चोरी निकासीका कारण निषेधित वस्तु वन्यजन्तु, जडिबुटी, किटपतंगको कारोवार रोक्न र कानून कार्यान्वयनका चुनौतिहरू
- बहुमूल्य वस्तुहरूको चोरी पैठारीर चोरी निकासीमा संगठित आपराधिक समूहको Modus Operandi.
- बहुमूल्य वस्तुहरूको प्रकृति, परिवर्तित स्वरुप र संगठित अपराध सञ्जाल विस्तारको प्रभाव
- संगठित अपराध नियन्त्रणमा प्रचलित नेपाल कानूनहरूको प्रभावकारीता र कार्यान्वयनको अवस्था

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले बहुमूल्य वस्तुहरू तथा अन्य निषेधित कार्यमा संगठित अपराध समूहका कसूर प्रकृति र कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनका विषयमा ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- संगठित अपराध निवारण ऐन, २०७०
- भन्सार ऐन, २०६४
- राजश्व चुहावट अनुसन्धान तथा सजाय ऐन, २०५२
- बन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९
- भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८

सत्र २३ः
राजश्व छली, बैंकिङ कसूर र वित्तीय संस्थाहरूमा संगठित अपराधको प्रभाव

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः राजश्व छली, बैंकिङ कसूर र वित्तीय क्षेत्रमा संगठित आपराधिक समूहको कसूर प्रकृति र नेपालमा संगठित अपराध समूहको प्रभावका बारेमा ज्ञान हासिल गराउने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- राजश्व चुहावटका क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने गराउने ।
- संगठित आपराधिक समूहको भन्सार, सुरक्षा निकाय, कर प्रशासन सम्बद्ध निकायसँगको आवद्धता र मिलेमतो
- बैंकिङ क्षेत्रमा आपराधिक समूहका सदस्यहरूको संलग्नता तथा शेयर अंशमा प्रवेश
- बैंक घोटला र संगठित आपराधिक समूहबीचको अन्तरसम्वन्ध र यसको नेपालमा प्रभाव
- कर प्रशासन प्रणाली, कर प्रशासन सम्बद्ध अधिकारीहरू र आपराधिक समूहको मिलेमतोको प्रकृति
- राजश्व तथा कर प्रशासनमा संगठित आपराधिक समूहको Modus Operandi.
- बैंकिङ क्षेत्रमा आपराधिक समूहका सदस्यहरूको Modus Operandi.
- नेपालमा संगठित आपराधिक समूहको राजश्व छली, बैंकिङ् कसूर र वित्तीय संस्थाहरूमा प्रभाव र कानूनको प्रभावकारीता र कार्यान्वयनको अवस्था

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले राजश्व छली, बैंकिङ कसूर र वित्तीय संस्थाहरूमा संगठित अपराध समूहका कसूर प्रकृति र कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने विषयमा ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- भन्सार ऐन, आयकर ऐन, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, अन्त शुल्क ऐन, राष्ट्र बैंक ऐन, बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्वन्धी ऐन, राजश्व चुहावट अनुसन्धान तथा सजाय ऐन, कम्पनी ऐन,संगठित अपराध निवारण ऐन
- मूल्य अभिवृद्धि कर ऐनको दुरुपयोग र नक्कली भ्याट बिल बिजकका मुद्दाहरू
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको रकम हिनामिनाका मुद्दाहरू

सत्र २४:
नेपालमा संगठित अपराध : अनुसन्धान र अभियोजनको अभ्यास

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराधको अनुसन्धान र अभियोजनको अभ्यास र यसका चुनौतीका बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- अनुसन्धान गर्ने र अभियोजनको व्यावहारिक अवस्था
- विशेष अनुसन्धान गर्ने निकायहरू
  - ईन्टरपोल नेपाल
  - केन्द्रीय अनुसन्धान व्युरो
  - लागू औषाध नियन्त्रण व्युरो
  - उपत्यका अपराध अनुसन्धान महाशाखा
- संगठित अपराधको अनुसन्धानमा देखिएका त्रुटीहरू
- संगठित अपराधमा अभियोजनमा देखिएका त्रुटीहरू
- संगठित अपराधको अनुसन्धान र अभियोजनका व्यावहारिक समस्याहरू
- अनुसन्धान र अभियोजनका चुनौतीहरू
- संगठित अपराधको अनुसन्धान र अभियोजनमा गर्नुपर्ने सुधारहरू

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराधको अनुसन्धान र अभियोजनको अभ्यास र यसमा देखिएका चुनौतीका बारेमा विशेष ज्ञान हासिल गर्नेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- संगठित अपराध सम्बन्धी कानूनको प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी अनुसन्धानमूलक अध्ययन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, अपराधशास्त्रीय अनुसन्धान केन्द्र, २०७४
- संगठित अपराध (निवारण) ऐन, २०७०
- विपिन अधिकारी र किरण पौडेल (सम्पादन) (२०७०), अपराध अनुसन्धान र अभियोजनमा सरकारी वकील, नेपाल कन्स्टिच्युसन फाउण्डेसन, काठमाडौं

सत्र २५:
संगठित अपराधको अनुसन्धान पद्धति र यसका लागि अवश्यक पर्ने सीप तथा स्रोत साधन

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराधको अनुसन्धान पद्धति र यसका आवश्यक सीप र साधनका बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- अनुसन्धान गर्ने निकाय र तह
- विशेष अनुसन्धान टोलीको गठन र प्रक्रिया
- नियन्त्रित अनुसन्धान प्रविधि (कन्ट्रोल डेलीभरी)
- गुप्त कारबाही अनुसन्धान (अण्डर कभर अपरेशन)
- नियन्त्रित अनुसन्धान प्रविधि र गुप्त कारबाही अनुसन्धान गर्न आवश्यक पर्ने स्रोत साधन र जनशक्ति
- हिरासतमा राख्न सक्ने अवधि
- अनुसन्धानको प्रक्रिया
- अनुसन्धानका विशेष व्यवस्थाहरू
- संगठित अपराधको अनुसन्धान गर्न आवश्यक पर्ने सीप र साधन

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले समग्रमा संगठित अपराधको अनुसन्धान पद्धति र यसका आवश्यक सीप र साधनका बारेमा विशेष ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- संगठित अपराध सम्बन्धी कानूनको प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी अनुसन्धानमूलक अध्ययन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, अपराधशास्त्रीय अनुसन्धान केन्द्र, २०७४
- अन्तरदेशीय संगठित अपराध सम्बन्धी संयुक्त राष्टसंघीय महासन्धि, २०००
- संगठित अपराध (निवारण) ऐन, २०७०

सत्र २६:
संगठित अपराध अनुसन्धान पद्धतिको स्थलगत अध्ययन -१

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः नेपालमा संगठित अपराध अनुसन्धानमा प्रयोग भैरहेका पद्धति तथा उपकरणहरूका बारेमा स्थलगत अध्ययन गरी व्यावहारिक ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः आवश्यक नपर्ने ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- यस प्रयोजनका लागि नेपाल प्रहरीले संगठित अपराध प्रकृतिका मुद्दाको अनुसन्धान गर्ने स्थलहरू जस्तै केन्द्रीय अनुसन्धान व्युरो, लागू औषध अनुसन्धान व्युरोमा सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूलाई स्थलगत अवलोकन गराइने छ ।
- अवलोकनका क्रममा सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूलाई उक्त पद्धतिको प्रयोग गरिरहेका प्रहरी अधिकारीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्ने अवसर प्रदान गरिनेछ ।
- सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूले स्थलगत अध्ययनमा सिकेका कुरालाई समूहगत रूपमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- समूहगत प्रस्तुतिको प्रयोजनका लागि समूह विभाजन स्थलगत अध्ययनमा जानु अगावै गरिनेछ ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध अनुसन्धानमा प्रयोग भैरहेका पद्धति तथा उपकरणहरूका बारेमा ज्ञान प्राप्त गर्नुका साथै अदालतमा प्रमाणको प्रस्तुती तथा वहस पैरवी गर्दा उक्त प्रविधिबारे विश्लेषण गर्न समेत सक्षम हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

-

सत्र २७:
संगठित अपराध अनुसन्धान पद्धतिको स्थलगत अध्ययन -२

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः नेपालमा संगठित अपराध अनुसन्धानमा प्रयोग भैरहेका पद्धति तथा उपकरणहरूका बारेमा स्थलगत अध्ययन गरी व्यावहारिक ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः आवश्यक नपर्ने ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- यस प्रयोजनका लागि नेपाल प्रहरीले संगठित अपराध प्रकृतिका मुद्दाको अनुसन्धान गर्ने स्थलहरू जस्तै केन्द्रीय अनुसन्धान व्युरो, लागू औषध अनुसन्धान व्युरोमा सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूलाई स्थलगत अवलोकन गराइने छ ।
- अवलोकनका क्रममा सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूलाई उक्त पद्धतिको प्रयोग गरिरहेका प्रहरी अधिकारीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्ने अवसर प्रदान गरिनेछ ।
- सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूले स्थलगत अध्ययनमा सिकेका कुरालाई समूहगत रूपमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- समूहगत प्रस्तुतिको प्रयोजनका लागि समूह विभाजन स्थलगत अध्ययनमा जानु अगावै गरिनेछ ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराध अनुसन्धानमा प्रयोग भैरहेका पद्धति तथा उपकरणहरूका बारेमा ज्ञान प्राप्त गर्नुका साथै अदालतमा प्रमाणको प्रस्तुती तथा वहस पैरवी गर्दा उक्त प्रविधिबारे विश्लेषण गर्न समेत सक्षम हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

-

सत्र २८ः
स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन प्रस्तुति र छलफल

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः स्थलगत अध्ययनका क्रममा सिकेका कुराहरूलाई समूहगत रूपमा प्रस्तुत गर्ने ।

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- अवलोकनका क्रममा सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूले सिकेका कुरालाई विभाजित समूह अनुसार समूहगत रूपमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- प्रस्तुतीकरण सत्रमा उपस्थित भई अपराध अनुसन्धानमा क्रियाशील नेपाल प्रहरीका अधिकारीहरूले टिप्पणी गर्नेछन् ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले स्थलगत अध्ययनका क्रममा सिकेका कुराहरूलाई समूहगत रूपमा प्रस्तुत गर्न सक्नेछन् । यसबाट एक अर्कालेे सिकेका कुराहरूको आदानप्रदान हुनुका साथै समूह कार्य गर्ने संस्कारको समेत विकास हुनेछ ।

सन्दर्भ सामग्रीः

-

सत्र २९ः
संगठित अपराधको अभियोजनमा सरकारी वकीलका चुनौतीहरू र समाधानका उपायहरू

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराधको अभियोजनका चुनौती र समाधानका उपायहरूका बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- मूल अपराध घटेको पुष्टि गर्ने
- अपराधको शैली, तरिका, विधि, संलग्नता, उद्देश्य र प्रभाव
- संगठित समूह र त्यसको संलग्नता रहेको पुष्ट्याई
- संगठित अपराध नहुने अपराधहरू संगठित अपराध हुने अपराधहरू
- मूल अपराध र संगठित अपराधमा अलग अलग अभियोजन
- दावीको सौदाबाजी र सजायमा छुट दिने व्यवस्था बीचका समानता र भिन्नता
- संगठित अपराधमा सजायमा छुट दिन सकिने हद
- दावीको सौदाबाजीको प्रयोगको अवस्था
- हद तोक्ने आधारहरू (पचहत्तर प्रतिशतसम्म छुट दिन सकिनेमा कति प्रतिशत छुट माग्ने)
- सजायमा छुट दिन नसकिने अवस्थाहरू
- संगठित अपराधको अभियोजन गर्दा ध्यान दिनु पर्ने विषयहरू
- संगठित अपराधको अभियोजनका चुनौतीहरू
- संगठित अपराधको अभियोजनमा देखिएका समस्या समाधान गर्ने उपायहरू

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले समग्रमा संगठित अपराधको अभियोजनका चुनौती र समाधानका उपायहरूका बारेमा विशेष ज्ञान हासिल गर्नेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- संगठित अपराध सम्बन्धी कानूनको प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी अनुसन्धानमूलक अध्ययन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, अपराधशास्त्रीय अनुसन्धान केन्द्र, २०७४
- अन्तरदेशीय संगठित अपराध सम्बन्धी संयुक्त राष्टसंघीय महासन्धि, २०००
- संगठित अपराध (निवारण) ऐन, २०७०

सत्र ३०:
संगठित अपराधका पीडित तथा साक्षीहरूको संरक्षणका चुनौतीहरू र समाधानका उपायहरू

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः संगठित अपराधका पीडित तथा साक्षीहरूको संरक्षणका चुनौती र समाधानका उपायहरूका बारेमा विशेष ज्ञान दिलाउने

सञ्चालन विधिः सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- पीडित र साक्षी संरक्षणको अवधारणा
- पीडित र साक्षी संरक्षणको उद्देश्य
- पीडित संरक्षणका विषयहरू
- पीडितका अधिकारहरू
- पीडित र साक्षीको सुरक्षा
- पीडित र साक्षी संरक्षणका लागि गरिएका विशेष व्यवस्थाहरू
- बयान बकपत्रका लागि काल्पनिक नामको प्रयोग
- श्रव्य दृष्यको प्रयोग
- साक्षीको बकपत्र र जिरह सम्बन्धी विशेष व्यवस्था

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले संगठित अपराधका पीडित तथा साक्षीहरूको संरक्षणका चुनौती र समाधानका उपायहरूका बारेमा विशेष ज्ञान हासिल गरेका हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

- पीडित दिग्दर्शन, २०७०, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय
- अन्तरदेशीय संगठित अपराध सम्बन्धी संयुक्त राष्टसंघीय महासन्धि, २००० अख्तियारको दुरुपयोग र अपराध पीडितका लागि न्याय सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्तको घोषणापत्र, १९८५
- संगठित अपराध सम्बन्धी कानूनको प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी अनुसन्धानमूलक अध्ययन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, अपराधशास्त्रीय अनुसन्धान केन्द्र, २०७४
- संगठित अपराध (निवारण) ऐन, २०७०

सत्र ३१ः
अध्ययन प्रतिवेदन प्रस्तुति र समूह छलफल -१

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः प्रशिक्षार्थीहरूलाई विषयमा केन्द्रित अध्ययन प्रतिवेदन तयारी, लेखन तथा प्रस्तुतीकरण सीपबारे व्यावहारिक ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- सहभागीहरूलाई तालिम सुरू भएलगत्तै अध्ययन प्रतिवेदन तयार पार्नका लागि विषयहरू निर्धारण गरी विषय छनौट गर्ने अवसर प्रदान गरिनेछ । त्यसरी निर्धारित विषयहरूमा अधारित भई हरेक सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूले अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने र त्यसकै आधारमा पावरप्वाइन्ट तयार गर्ने कार्य गरी विज्ञ प्यानालिष्टहरूको उपस्थितिमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्ने छ ।
- सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूले अनुरोध गरेमा तालिम प्रदायक संस्थाका तर्फबाट सुपरीवेक्षक वा अनुसन्धान निर्देशक उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- सुपरीवेक्षक वा अनुसन्धान निर्देशकको भूमिका मार्ग देखाउने मात्र हुनेछ, अध्ययन र प्रतिवेदन लेखन सहभागी स्वयंले नै गर्नुपर्नेछ ।
- अध्ययन र प्रतिवेदनको ढाँचा उपलब्ध गराइएबमोजिम हुनुपर्नेछ ।
- विज्ञ प्यानालिष्टहरूले टिप्पणी गरे बमोजिम कुनै सुधार गर्नुपर्नेमा प्रशिक्षार्थीले सो सुधार समेत गरी त्यसको हार्डकपी वाइन्डिङ गरी बुझाउनुपर्नेछ ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले समस्या समाधानमूलक अध्ययन प्रतिवेदन तयारी गरी प्रस्तुत गर्न सक्षम हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

-

सत्र ३२ः
अध्ययन प्रतिवेदन प्रस्तुति र समूह छलफल -२

सत्रको समयः १ घण्टा ३० मिनेट

सत्रको उद्देश्यः प्रशिक्षार्थीहरूलाई विषयमा केन्द्रित अध्ययन प्रतिवेदन तयारी, लेखन तथा प्रस्तुतीकरण सीपबारे व्यावहारिक ज्ञान दिलाउने ।

सञ्चालन विधिः व्यावहारिक ।

शिक्षण सामग्रीः पावरप्वाइन्ट, बोर्डमार्कर, ह्वाइटबोर्ड, मेटाकार्ड आदि ।

समेट्नुपर्ने कुराहरूः

- सहभागीहरूलाई तालिम सुरू भएलगत्तै अध्ययन प्रतिवेदन तयार पार्नका लागि विषयहरू निर्धारण गरी विषय छनौट गर्ने अवसर प्रदान गरिनेछ । त्यसरी निर्धारित विषयहरूमा अधारित भई हरेक सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूले अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने र त्यसकै आधारमा पावरप्वाइन्ट तयार गर्ने कार्य गरी विज्ञ प्यानालिष्टहरूको उपस्थितिमा प्रस्तुतीकरण गर्नुपर्ने छ ।
- सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूले अनुरोध गरेमा तालिम प्रदायक संस्थाका तर्फबाट सुपरीवेक्षक वा अनुसन्धान निर्देशक उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- सुपरीवेक्षक वा अनुसन्धान निर्देशकको भूमिका मार्ग देखाउने मात्र हुनेछ, अध्ययन र प्रतिवेदन लेखन सहभागी स्वयंले नै गर्नुपर्नेछ ।
- अध्ययन र प्रतिवेदनको ढाँचा उपलब्ध गराइएबमोजिम हुनुपर्नेछ ।
- विज्ञ प्यानालिष्टहरूले टिप्पणी गरे बमोजिम कुनै सुधार गर्नुपर्नेमा प्रशिक्षार्थीले सो सुधार समेत गरी त्यसको हार्डकपी बाइन्डिङ गरी बुझाउनुपर्नेछ ।

अपेक्षित उपलब्धिः सत्रको अन्त्यमा प्रशिक्षार्थीहरूले समस्या समाधानमूलक अध्ययन प्रतिवेदन तयारी गरी प्रस्तुत गर्न सक्षम हुनेछन् ।

सन्दर्भ सामग्रीः

-